

**HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD**

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

4 Rhagfyr 2025

Cyfarfod Aml-leoliad

Presenoldeb:

Y Cynghorwyr: Ioan Thomas

Craig ab Iago, Menna Baines, Beca Brown, Wendy Cleaver, Glyn Daniels, Elwyn Edwards, Elfed Wyn ap Elwyn, Gwion Emyr, Alan Jones Evans, Gwilym Evans, Dylan Fernley, Delyth Lloyd Griffiths, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Medwyn Hughes, Elin Hywel, Nia Wyn Jeffreys, Anne Lloyd Jones, Berwyn Parry Jones, Dawn Lynne Jones, Dewi Jones, Elin Walker Jones, Elwyn Jones, Gwilym Jones, Gareth Tudor Jones, Huw Wyn Jones, June Jones, Eryl Jones-Williams, Cai Larsen, Beth Lawton, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Dewi Owen, Edgar Wyn Owen, Llio Elenid Owen, Geraint Parry, Nigel Pickavance, Rheinallt Puw, Arwyn Herald Roberts, Beca Roberts, Elfed P Roberts, Gareth A Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Paul Rowlinson, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Peter Thomas, Menna Trenholme, Rhys Tudur, Hefin Underwood, Einir Wyn Williams, Elfed Williams, Gareth Williams, Gruffydd Williams, Sasha Williams a Sian Williams.

Swyddogion:

Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr), Dewi Morgan (Pennaeth Cyllid), Iwan Evans (Swyddog Monitro), Dylan Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Catrin Thomas (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Carys Fôn Williams (Pennaeth Tai ac Eiddo), Ian Jones (Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol), Aled Gibbard (Pennaeth Adran Blant Dros Dro), Nia Grisdale (Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol), Vera Jones (Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith) ac Annes Sion (Arweinydd Tîm Democratiaeth).

Ymddiheuriadau:

Y Cynghorwyr:- Elfed Wyn ap Elwyn, Stephen Churchman, Linda Morgan, Dafydd Davies a Jina Gwyrfai.

**HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD**

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR

4 Rhagfyr 2025

PWNC

Eitem 7: TRETH CYNGOR - HAWL DISGRESIWN I GANIATAU DISGOWNTIAU A / NEU
GODI PREMIWM AR AIL-GARTREFI AC EIDDO GWAG HIR-DYMOR 2026-27

PENDERFYNIAD

Cytunwyd ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27:

- Fod Cyngor Gwynedd yn caniatáu DIM disgownt ar ail gartrefi dosbarth A, yn unol ag Adran 12 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (h.y. dim newid).
- Fod Cyngor Gwynedd yn caniatáu DIM disgownt ac yn CODI PREMIWM O 150% ar ail gartrefi dosbarth B, yn unol ag Adran 12B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (h.y. dim newid).
- Fod Cyngor Gwynedd yn caniatáu DIM disgownt i gartrefi sydd wedi bod yn wag am 6 mis neu fwy ac yn CODI PREMIWM O 150% ar gartrefi sydd wedi bod yn wag am 12 mis neu fwy, yn unol ag Adran 12A o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (h.y. yn cynyddu'r premiwm o 100% i 150%).

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	39
Atal	3
Y Erbyn	10

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Derbyniwyd datganiad o fuddiant gan y Cynghorwyr canlynol, roedd yn fuddiant a oedd yn rhagfarnu felly bu iddynt adael y cyfarfod – Y Cyng. Dewi Jones, Huw Rowlands, Elwyn

Jones a Beth Lawton.

HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR	4 Rhagfyr 2025
---------------------------	----------------

PWNC

Eitem 8: CYNLLUN GOSTYNGIADAU TRETH CYNGOR 2026-27

PENDERFYNIAD

Cytunwyd:

- Fod Cynllun Lleol Cyngor Gwynedd am y flwyddyn yn cychwyn 1 Ebrill 2026 yn parhau fel ag yr oedd yn ystod 2025/26. Felly, bydd yr amodau canlynol (a – c isod) ynghylch yr elfennau disgresiwn yn parhau:
 - gweithredu diystyrwch o 100% i bensiynau anabledd rhyfel, a phensiynau gweddwon rhyfel, ar gyfer pensiynwyr a hawl wyr oed gweithio fel ei gilydd.
 - Peidio cynyddu'r cyfnodau estynedig o ostyngiadau i bensiynwyr a hawl wyr oed gwaith o'r pedair wythnos safonol sy'n y Cynllun Rhagnodedig.
 - Peidio cynyddu'r cyfnod ôl-ddyddio i bensiynwyr a hawl wyr oed gwaith o'r tri mis safonol sydd wedi'i nodi ar hyn o bryd yn y Cynllun Rhagnodedig.
- Lle'n briodol, dirprwyo'r grym i'r Pennaeth Cyllid, mewn ymgynghoriad gyda'r Aelod Cabinet dros Gyllid, i wneud mân addasiadau i'r cynllun am 2026/27, ar yr amod na fydd yn newid sylwedd y cynllun.

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	48
Atal	4
Yn Erbyn	1

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Derbyniwyd datganiadau o fuddiant personol gan y Cynghorwyr canlynol, ond nid oedd un oedd yn rhagfarnu ac felly nid oedd angen gadael y cyfarfod – Y Cyng Dewi Jones, Nia Jeffreys a Gruffydd Williams.

HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR

4 Rhagfyr 2025

PWNC

Eitem 9:ADRODDIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL A HUNANASESIAD 2024/25

PENDERFYNIAD

Cymeradwywyd a mabwysiadu Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunanasesiad Cyngor Gwynedd 2024/25.

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	47
Atal	3
Yn Erbyn	1

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.

HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR	4 Rhagfyr 2025
---------------------------	----------------

PWNC

Eitem 10:TREFNIADAU DATRYS MEWNOL

PENDERFYNIAD

Mabwysiadwyd y Drefn Datrys Mewnol diwygiedig.

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	49
Atal	0
Yn Erbyn	1

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.

**HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR
CYNGOR GWYNEDD**

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR	4 Rhagfyr 2025
----------------------------------	-----------------------

PWNC

Eitem 11 (a): RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD BECA BROWN

PENDERFYNIAD

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd oddi wrtho yn unol ag Adran 4.19 y Cyfansoddiad, derbyniwyd y cynnig gan Cyngorydd Beca Brown yn cynnig fel a ganlyn:-

Hoffem groesawu cyhoeddi'r Adolygiad Ymarfer Plant ar Dachwedd 4ydd, gan gofnodi ein diolch dwfn i'r cadeirydd Jan Pickles am ei gwaith gofalus, a felly hefyd i'r panel ac i Fwrdd Diogelu Gogledd Cymru.

Hoffem nodi teitl yr adroddiad, Sef Cyfiawnder Trwy Ein Dewrder. Mae'n bwysig ein bod yn cydnabod y teitl bob amser wrth drafod yr adroddiad hwn, gan ei fod yn talu teyrnged gwbl haeddiannol i ddewrder plant – plant oedd i fod yn saff yn eu hysgolion, a phlant ddaeth â blynyddoedd o droseddu erchyll un o ddynion mwyaf grymus y sir yma i ben. Mae'n dyled iddynt yn enfawr. Mae'n meddyliau ni gyda nhw ac rydym yn diolch o waelod calon iddynt am eu penderfynoldeb a'u gwytnwch rhyfeddol.

Ymrwymwn fel cyngor i ddysgu pob gwern a ddaw yn sgil yr adroddiad, ond ymhellach na hynny, ymrwymwn i edrych ar unrhyw faterion perthnasol sydd wedi disgyn tu allan i gylch gorchwyl yr AYP, a oedd yn edrych ar achos y troseddwr hwn yn y cyfnod rhwng 2017 a Medi 2023.

Galwn felly ar y cabinet i ystyried pa ymchwiliadau annibynnol pellach sydd eu hangen er mwyn cyfrach yr hyn sydd yn mynd tu hwnt i ffiniau'r AYP. Rydym yn gwbl effro i'r ffaith fod gwaith pellach i'w wneud, ac yn gofyn i'r Cabinet fynd ati yn ddiymdros i adnabod yr hyn sydd eto i'w gyflawni.

Mynegwn unwaith eto ein ymddiheuriadau didwyll i'r plant sydd wedi dioddef niwed, a byddwn yn ymroi i droi pob carreg er mwyn sicrhau, hyd orau, ein gallu, fod 'byth eto' yn golygu 'byth eto'.

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

Canlyniad Pleidlais

O blaid	44
Atal	1
Yn Erbyn	0

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.

HYSBYSIAD PENDERFYNIAD Y CYNGOR CYNGOR GWYNEDD

(Adran 100C Deddf Llywodraeth Leol 1972)

Dyddiad Cyfarfod Y CYNGOR

4 Rhagfyr 2025

PWNC

Eitem 11(b): RHYBUDD O GYNNIG Y CYNGHORYDD NIA JEFFREYS

PENDERFYNIAD

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd oddi wrtho yn unol ag Adran 4.19 y Cyfansoddiad, bydd y Cyngorydd Nia Jeffreys yn cynnig fel a ganlyn:-
Cynnig bod y Cyngor:

1. Yn nodi: bod ffigyrau hunanladdiad yng Nghymru sydd wedi eu cofrestru yn 2024 yn 15.7 mewn 100,000 person a'r ffigwr yma'n dangos cynnydd, gan mai 14.0 mewn 100,000 oedd y nifer yn 2023. Mae nifer o ffactorau yn gysylltiedig efo hunanladdiad, gan gynnwys: tlodi, diweithdra, problemau iechyd meddwl a chorfforol, galar, camdriniaeth, unigedd, problemau perthynas, camddefnyddio alcohol a sylweddau ac ati.

Nodwn hefyd mai hunanladdiad yw prif achos marwolaeth pobl ifanc i fyny at 35 oed yn ol yr elusen Papyrus, oherwydd nad yw pobl ifanc yn marw o achosion eraill yn aml iawn.

Dynion canol oed rhwng 30-44 oed yng Nghymru sydd fwyaf tebygol o ladd eu hunain. Roedd 76% o'r marwolaethau gan hunanladdiad yn ddynion. Mae perthynas rhwng tlodi a hunanladdiad, efo 15.8 mewn 100,000 o hunanladdiadau yn digwydd mewn ardaloedd difreintiedig, ac 8.6 mewn 100,000 yn yr ardaloedd llaf difreintiedig. Mae 126.7 mewn 100,000 yn ddiwaith.

Mae modd atal hunanladdiad, ac mae cefnogaeth ar gael.

2. Yn credu: Bod hawl gan bobl Cymru i fyw mewn cymunedau sy'n rhydd o ofn a stigma sy'n cael eu cysylltu ef hunanladdiad a hunan niwed. Credwn fod bod hawl gan bobl Cymru gael eu grymuso a'u cefnogi i gyrchu a chynnig cymorth pa le bynnag mae ei angen (Llywodraeth Cymru, 2025).

Mae gennym oll rol, bob un ohonom, yn unigolion a sefydliadau, i gefnogi'r rhai sy'n cael eu heffeithio gan hunanladdiad. Credwn fod rôl gan y Cyngor i gydweithio efo efo rhanddeiliaid eraill, i weithredu i atal hunanladdiad, gan leihau stigma, a chynnig cefnogaeth. Credwn fod rol gan y Cyngor i gymryd camau penodol i warchod ein pobl ifanc, gan eu grymuso i edrych ar ol eu hunain ac eraill.

Egwyddorion - Strategaeth Atal hunanladdiad Llywodraeth Cymru (Dealltwriaeth: strategaeth atal hunanladdiad a hunan-niweidio):

1. Hunan-niweidio a hunanladdiad yw busnes pawb, ac mae pawb yn gallu gwneud gwahaniaeth gyda'r hyfforddiant a'r gefnogaeth gywir.

2. Rhaid bod yn glir pwy sy'n arwain ac yn gyfrifol am bob cam gweithredu yn y strategaeth.

-
3. Mae'r ffocws ar atal, gan nodi risgiau'n gynnar a chynnig cymorth priodol i gadw pobl yn ddiogel.
 4. Dylai gwasanaethau fod yn deg ac yn hygyrch i bawb, gan ddileu rhwystrau sy'n effeithio ar wahanol grwpiau.
 5. Mae angen canolbwyntio ar grwpiau sydd mewn perygl uwch, gan ddarparu cymorth cymesur a phriodol.
 6. Dylai unrhyw un allu cael cymorth ar unwaith ('dim drws anghywir') heb orfod ailadrodd eu stori.
 7. Rhaid gwrando ar leisiau pobl â phrofiad byw a chyd-gynllunio gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.
 8. Dylai'r strategaeth gefnogi'r Gymraeg, gan sicrhau bod pobl yn cael gofal yn eu hiaith heb orfod gofyn.
 9. Rhaid i'r camau gweithredu fod ar sail tystiolaeth ac yn glir eu canlyniadau.
 10. Dylai'r gwaith fod yn ystyriol o drawma, gan ddarparu gofal tosturiol ac empathetig.
 11. Mae'n bwysig mynd i'r afael â stigma, gan hyrwyddo dealltwriaeth a thosturi.
 12. Dylid mabwysiadu dull sy'n seiliedig ar hawliau, gan ddiogelu hawliau pob unigolyn.
 13. Rhaid i'r strategaeth gwmpasu pob oedran, gan sicrhau bod cymorth ar gael i bawb o fabanod i bobl hŷn.
 14. Dylid cydnabod y ffactorau cymdeithasol ac economaidd sy'n dylanwadu ar iechyd a lles.
 15. Dylid ystyried rôl technoleg ddigidol, lle y gall wella canlyniadau neu gynaliadwyedd.
 16. Rhaid sicrhau bod cyllid ac adnoddau ar gael, gan brofi pa gamau sy'n realistig o fewn yr adnoddau presennol.

3. galwaf ar fy nghyd Aelodau i gefnogi'r cynnig.

- (a) Bod y Cyngor yma yn datgan cefnogaeth gadarn i egwyddorion Strategaeth Atal hunanladdiad Llywodraeth Cymru ac yn cefnogi gwaith y Cabinet i sefydlu strategaeth ar gyfer Cyngor Gwynedd.
- (b) Dylai aelodau wneud popeth yn eu gallu i sicrhau fod y Cyngor yn gweithredu polisïau sy'n cefnogi unigolion, yn atal hunanladdiad, gan rymuso strwythurau'r Cyngor,
- (c) Mae'n cefnogi cyfleoedd yn yr ysgolion i drafod hunanladdiad fel agwedd ar drafodaeth iechyd meddwl, yng nghyd destun addysg bersonol, rhyng-berthnasol a chymdeithasol, gan arfogi ein disgyblion i edrych ar ôl eu hunain a phobl eraill mewn modd sensitif, gan athrawon sy'n cael y gefnogaeth, goruchwyliaeth a'r hyfforddiant briodol i ddarparu addysg o'r math.

CANLYNIAD Y BLEIDLAIS

O blaid	34
Atal	0
Yn Erbyn	0

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL A MATERION PROTOCOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.
